

SCIO

ZSV

**Květen
2025**

Počet účastníků: 1037
Čistá úspěšnost: 47,9 %
Korig. úspěšnost: 48,0 %
Hrubá úspěšnost: 56,7 %
Průměrné skóre: 28,7
Medián skóre: 28,7

Počet úloh: 60
Max. možné skóre: 60,0
Max. dosažené skóre: 57,3
Min. možné skóre: -20,0
Min. dosažené skóre: -4,0
Směr. odchylka skóre: 9,8

1. Člověk a společnost

1.

Kterou z následujících psychologických disciplín řadíme mezi aplikované obory?

- (A) psychologii osobnosti
- (B) sociální psychologii
- (C) **soudní psychologii**
- (D) vývojovou psychologii

2.

Výsledky měření inteligence se obvykle uvádějí v podobě inteligenčního kvocientu označovaného zkratkou IQ. Jeho konstrukce se však proměňuje ve snaze odrážet stav poznání. V dnešní době využíváme tzv. deviační IQ, které na standardizované škále vyjadřuje umístění daného člověka ve vybrané populaci.

Který z následujících termínů nejlépe vyjadřuje postup využívaný pro výpočet IQ, jenž byl historicky využíván v první polovině 20. století?

- (A) kognitivní plasticita
- (B) **mentální věk**
- (C) psychometrická funkce
- (D) mnohočetná inteligence

3.

Která z následujících osob je na základě popsaných charakteristik nejvhodnějším příkladem sangvinika?

- (A) Dana je zádušnivá a citově labilní, ale aktivní žena, která má ráda změnu.
- (B) František je spolehlivý a rozvážný, ke svému okolí je ale spíše uzavřený.
- (C) **Jiří je bezstarostný, oblíbený, i když trochu povrchní společník.**
- (D) Michal je pracovitý, ale vznětlivý a nedůtklivý, rád si vynucuje pozornost.

4.

Postoje úzce souvisejí s naší motivací. Které z následujících tvrzení platí pro vznik postojů?

- (A) Postoje jsou vrozené.
- (B) **Postoje se utvářejí v průběhu socializace.**
- (C) Postoje jsou někdy vrozené, někdy zděděné, záleží na tom, jak hluboce se dotýkají struktury osobnosti.
- (D) Postoje jsou geneticky podmíněné.

5.

Během Piagetova senzomotorického stadia dosáhne dítě vědomí stálosti objektu. Která z následujících možností správně označuje, co to znamená?

- (A) **mentální reprezentace nepřítomného objektu**
- (B) vytvoření vědomí vlastní identity
- (C) diferenciaci mužské a ženské pohlavní identity
- (D) schopnost vytvořit hmotný objekt

6.

Pro které z následujících období psychologického vývoje jedince je nejtypičtější časté denní snění?

- (A) pro předškolní a mladší školní věk
- (B) **pro pubescenci a adolescenci**
- (C) pro pozdní dospělost
- (D) pro pozdní stáří

7.

Klíčové pojmy:

- opakované střídání nálad v cyklech
- mánie – porucha projevující se dlouhodobě expanzivní a chorobně zvýšenou náladou
- deprese – porucha projevující se dlouhodobým a hlubokým poklesem nálady

Která z následujících možností správně uvádí název psychické poruchy standardně charakterizované prostřednictvím uvedených klíčových pojmů?

- (A) schizofrenie
- (B) obsedantně kompulzivní porucha
- (C) **bipolární afektivní porucha**
- (D) porucha autistického spektra

8.

Každá společnost očekává od svých členů určité chování. Zatímco sociální _____ definují chování pro konkrétní pozice, sociální _____ definují chování pro všechny členy skupiny.

Kterou z následujících dvojic slov je potřeba doplnit při zachování pořadí na vynechaná místa, aby byl text věcně správný?

- (A) dispozice – třídy
- (B) stereotypy – instituce
- (C) vztahy – kontroly
- (D) **role – normy**

1. Člověk a společnost

9.

Z textu o jedné menšině žijící na území ČR:

Moravští Chorvaté se na Moravu dostali v 16. století, když utíkali před Turky. Ve 20. století se komunisté pokusili tuto menšinu zcela asimilovat. Nepovedlo se – dodnes poslední pamětníci, kteří se hlásí k chorvatské národnosti, udržují své tradice a jazyk. Jejich dialekt je i pro dnešní Chorvaty něčím zcela unikátním: zachovaly se v něm prvky jazyka z 16. století. Většina členů zmíněné menšiny je nyní ve vysokém věku, mladší potomci již hovoří česky a čeština je pro ně také vyučovacím jazykem ve škole, doma ale stále používají při komunikaci s rodiči a prarodiči původní jazyk.

Ve které z následujících možností je uvedena oblast kultury, v níž se zmíněná menšina výrazně **neliší** od většinové společnosti?

- (A) kulturní artefakty
- (B) zvyky a obyčeje
- (C) **základní prostředky socializace**
- (D) jazyk užívaný v rodinném kruhu

10.

Co ve společnosti zajišťují mechanismy, které sociologie souhrnně označuje pojmem *sociální kontrola*?

- (A) spravedlnost práva
- (B) **řád a stabilitu společnosti**
- (C) společenský pokrok
- (D) národní bezpečnost

11.

Adéla se vdala velmi mladá a brzy po svatbě se jí narodily dvě děti. Žila pohodlný středostavovský život, starala se o děti a domácnost a ve volném čase si dodělávala vysokou školu. Avšak manžel po čase propadl alkoholu a Adéla se z obavy, že jim budou odebrány děti, rozhodla podat žádost o rozvod. Těsně před ukončením rozvodového řízení naložil manžel veškerý nábytek a cennosti do nákladního auta, odjel a Adéla ho už nikdy neviděla. Adéla si začala vydělávat různými manuálními pracemi a přijala místo sekretářky. Ani poté, co studii z důvodu časové vytíženosti zanechala, se jí nepodařilo sehnat si lépe placenou práci. Aby sebe a děti uživila, našla si druhou práci a po večerech obsluhovala ve večerce.

Která z následujících možností označuje typ společenské mobility, jenž nejlépe vystihuje Adélin případ?

- (A) horizontální
- (B) negativní
- (C) **sestupná**
- (D) vzestupná

12.

K měření _____ lze přistupovat dvěma odlišnými způsoby. První z nich spočívá v objektivním přímém vyčíslení množství spotřebovaného zboží a služeb, popřípadě finančních příjmů a majetku, volného času, prostředků vydávaných z rozpočtu na veřejné služby, ale třeba i množství škodlivých látek vypouštěných do vody či ovzduší, průměrné délky života, kojenecké úmrtnosti, úrovně kriminality atd. Druhý způsob pak vychází z myšlenky, že si ji lze rovněž představit jako míru uspokojování materiálních či nemateriálních potřeb a tužeb jednotlivce nebo domácnosti zbožím a službami, respektive jako relaci mezi skutečným stavem a mezi tím, co je pocíťováno jako stav žádoucí nebo alespoň vyhovující.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo v uvedeném textu, aby byl ze sociologického hlediska věcně správný?

- (A) aspirační úrovně
- (B) ekonomické úrovně
- (C) spotřební úrovně
- (D) **životní úrovně**

TEXT K ÚLOHÁM 13 AŽ 14

Pojetí občanské společnosti, které bychom mohli nazvat sociologické, jej považuje za synonymum pospolitosti (Gemeinschaft) či mezo-struktury – mezilehlou sférou lidských skupin mezi mikroúrovni rodiny a makroúrovni národního státu. V této perspektivě bylo hlavní slabinou komunistické společnosti „sociologické“ vakuum, které existovalo mezi úrovní primárních skupin a úrovní národní společnosti. Tedy nedostatek institucí a sdružení, ať už formálních či neformálních, které nebyly orientovány na výrobu, a přitom nebyly ani státní, ani rodinné.

13.

Která z následujících informací by nejspíše byla klíčová pro výzkum zaměřený na zkoumání obnovy občanské společnosti po pádu komunistického režimu, pokud by vycházel z popsaného sociologického pojetí občanské společnosti?

- (A) čtenost seriózního tisku
- (B) objem sociálních dávek a podpory v nezaměstnanosti
- (C) **počet neziskových organizací**
- (D) velikost hrubého domácího produktu (HDP)

14.

Nepřítomnost které z následujících forem sdružování je nejlepším příkladem onoho „sociologického“ vakua, o kterém se mluví ve výše uvedeném úryvku?

- (A) **dobrovolnické organizace**
- (B) domovy pro seniory
- (C) nadnárodní společnosti
- (D) soukromí podnikatelé

1. Člověk a společnost

15.

Který z následujících filosofických výroků o Bohu a náboženství pronesl Friedrich Nietzsche?

- (A) Náboženství je opium lidu. Zrušit náboženství jako iluzorní štěstí lidu znamená žádat jeho skutečné štěstí.
- (B) **Bůh zemřel: teď chceme my – aby živ byl nadčlověk.**
- (C) Bohové jsou lidská přání myšlená jako realita a proměněná ve skutečné bytosti.
- (D) Bůh pohybuje světem jako předmět lásky svým milencem. Věčný pohyb musí pocházet od věčného.

16.

Mnozí si neuvědomují věci takové, jaké jsou, když se s nimi setkávají; ani když se o nich poučí, nerozpoznávají je.

Jak by se k tomuto Herakleitovu výroku postavil Platon, pokud vezmeme v potaz jeho filosofické myšlení?

- (A) **Platon by s Herakleitem pravděpodobně souhlasil, protože lidé správně nepoznávají rozumem ideje věcí.**
- (B) Platon by s Herakleitem zcela jistě nesouhlasil, protože dokonalého poznání světa kolem nás je možné dosáhnout skrze pečlivé studium antických filosofů.
- (C) Platon by s Herakleitem pravděpodobně nesouhlasil, protože rozumové poznání je nedostatečné, je třeba poznávat i smysly.
- (D) Platon by s Herakleitem zcela jistě souhlasil, protože bez dokonalého poznání atomů, z nichž se věci skládají, nemůžeme dospět k pravdě.

TEXT K ÚLOHÁM 17 AŽ 18

Pro novopozitivismus je hranice mezi vědou a metafyzikou hranicí mezi smyslem a nesmyslem. Novopozitivisté považovali za smysluplná pouze tvrzení, která lze empiricky ověřit zkušeností. Metafyzická tvrzení, která nelze ověřit, označovali za nesmyslná. Tento přístup kritizoval Karl Popper, a navrhl proto alternativní kritérium pro odlišení vědy od metafyziky, které by lépe odpovídalo skutečné vědecké praxi a zároveň usilovalo o méně ostré ohraničení mezi těmito oblastmi.

17.

Které z následujících kritérií navrhl Karl Popper jako rozhraničující mezi vědou a metafyzikou, když usiloval o méně ostré ohraničení těchto oblastí?

- (A) smysluplnost
- (B) ověřitelnost
- (C) reálnost
- (D) **vyvratitelnost**

18.

Který z následujících výroků by podle Popperova kritéria **nebyl** vědecký?

- (A) Vesmír je nekonečný.
- (B) **Existuje síla, kterou nelze žádným způsobem detekovat.**
- (C) Všechny planety obíhají po eliptických drahách.
- (D) Lidské vědomí vzniká činností mozku.

TEXT K ÚLOHÁM 19 AŽ 20

[Adepti tradice] nejprve věří, že druzí vědí, co nevědí, a poté, že oni sami vědí, co nevědí. Avšak lehkověrnost, nevole vůči pochybnostem, neuváženost v odpovědích, vychloubáčnost vzděláním, nechť odporovat, zaujatost, nedbalost ve vlastním bádání, slovní fetišismus, prodlévání u pouhých dílčích poznatků – toto a podobné věci brání šťastnému sňatku lidského rozumu s přirozeností věcí a místo toho jej zaprodávají jalovým pojmům a nahodilým experimentům. [...]

Převaha člověka záleží tedy ve vědění, které nestrpí žádné pochybnosti. V něm je uchováno mnohé, co si nemohou koupit ani králové za všechny své poklady, co není podřízeno jejich rozkazům, o čem jejich zvědové a donašeči nedávají žádnou zprávu a k čeho pramenům nemohou proniknout jejich mořeplavci a objevitelé. Dnes vládne přírodě v našem pouhém mínění a jsme podrobeni tím, čím nás omezuje. Kdybychom se jí však nechali vést k vynalézání, pak bychom jí mohli v našem jednání poroučet.

19.

Který filosofický směr Francis Bacon uvedeným úryvkem nejpřesněji vystihuje a historicky předjímá?

- (A) logický pozitivismus
- (B) postmodernu
- (C) **osvětenství**
- (D) utilitarismus

20.

Který z následujících filosofických přístupů k poznání nejpřesněji reprezentuje uvedený úryvek Francise Bacona?

- (A) **Vědecké poznání musí být založeno na systematickém pozorování a experimentech, které umožní člověku ovládnout přírodní síly.**
- (B) Pravé poznání je výsledkem kontemplativního rozumu, který odhaluje věčné ideje existující nezávisle na smyslové zkušenosti.
- (C) Věda by se měla zaměřit především na jazykovou analýzu výroků a jejich logickou strukturu, aby odstranila metafyzické pseudoproblémy.
- (D) Poznání je vždy relativní vůči historickému a společenskému kontextu; neexistuje objektivní pravda nezávislá na kulturních paradigmatech.

2. Stát a právo

21.

Na moci se podílí úzká skupina privilegovaných, často bohatých lidí. Tito lidé mohou být propojeni rodinnými vazbami. Touto formou vlády se zabýval ve svém díle Robert Michels. Která z následujících forem vlády nejlépe odpovídá uvedenému popisu?

- (A) teokracie
- (B) **oligarchie**
- (C) absolutní monarchie
- (D) technokracie

22.

Která z následujících možností nejpřesněji reprezentuje, jak zastánci ideologie konzervatismu pojmají svobodu?

- (A) **Prosazují umírněné pojetí svobody jako dobrovolného uznání povinností a odpovědnosti. Negativní svobodu však považují za nežádoucí, neboť eroduje předivo společnosti.**
- (B) Svobodu chápou pozitivně jako osobní naplnění, kterého jednotlivec dosahuje svobodnou tvořivou prací nebo kooperativní sociální interakcí.
- (C) Svoboda je absolutní hodnota, kterou nelze sladit s žádnou politickou autoritou. Svobodou rozumí aktivní volnost, ne jen stav ponechání bez omezení. Jen svobodný člověk se racionálně rozhoduje a racionálně jedná podle své vůle.
- (D) Jakoukoliv formu individuální svobody odmítají jako nežádoucí. Skutečné svobody lze docílit pouze poddáním se národnímu společenství a jednáním v zájmu celku.

23.

Která z následujících hodnot **nepatří** mezi tradiční hodnoty pravicové ideologie?

- (A) minimalizace kompetencí státu
- (B) **rovnost výsledků**
- (C) rovnost příležitostí
- (D) snížení inflace

24.

Aby mohly volby plnit své demokratické funkce, musí být volební právo založeno na několika důležitých základních principech. Který z následujících volebních principů mezi ně **nepatří**?

- (A) všeobecné – volit mohou všichni dospělí občané bez rozdílu
- (B) rovné – každý občan má jeden hlas a každý hlas má stejnou váhu
- (C) přímé – volí se přímo zástupci, nikoliv sbor, který bude tyto zástupce volit podle vlastní vůle
- (D) **zákonodárné – volí se zákonodárny sbor, který zastupuje názory občanů, a je tedy zrcadlem společnosti**

25.

Listina základních práv a svobod ČR z roku 1991 vymezuje přirozená a nezcizitelná práva a svobody, jejichž ochrana a vymahatelnost patří k základním atributům demokracie.

Které z následujících práv a svobod mezi přirozená a nezcizitelná práva **nepatří**?

- (A) právo na vzdělání
- (B) právo na svobodný přístup k informacím
- (C) **právo na zaměstnání**
- (D) právo na soukromé vlastnictví

26.

Která/é z následujících ústavních institucí v ČR se po volbách přímo účastní procesu ustavení nové vlády?

- (A) jen prezident republiky, senát a jmenovaný předseda vlády
- (B) jen poslanecká sněmovna a senát
- (C) jen poslanecká sněmovna a jmenovaný předseda vlády
- (D) **jen prezident republiky, poslanecká sněmovna a jmenovaný předseda vlády**

27.

Která z následujících možností obsahuje povinnost poslance Parlamentu ČR?

- (A) povinnost hlasovat dle programu strany, na jejíž kandidátní listině byl zvolen
- (B) povinnost interpelovat členy vlády
- (C) povinnost hlasovat v souladu s programovým prohlášením vlády
- (D) **povinnost podat oznámení o majetku nabytém v průběhu výkonu funkce**

2. Stát a právo

28.

1) Írán	A) koncept moderního občanství založený na rovnosti před zákonem, nikoli na stavovské příslušnosti
2) Francie	B) moderní systém sociálního zabezpečení
3) Spojené státy americké	C) oddělení a vzájemné vyvažování výkonné moci (panovník) a zákonodárné moci (parlament)
4) Velká Británie	D) náboženství jako revoluční ideologie vytvářející základ moderního autoritativního státu
5) Německo	E) nejvýznamnější psaná ústava s univerzálně platným systémem brzd a rovnováh mezi složkami moci

Ve které z následujících možností jsou uvedené koncepty politického myšlení správně přiřazeny k zemím, kde byly poprvé významně a inovativně uplatněny?

- (A) 1C, 2D, 3E, 4B, 5A
(B) 1D, 2B, 3C, 4A, 5E
(C) **1D, 2A, 3E, 4C, 5B**
(D) 1C, 2A, 3D, 4E, 5B

29. Na základě rozhodnutí NOK byly uznány dvě správné odpovědi.

Ve státě Čechistán se uskutečnily volby do poslanecké sněmovny. Při volební účasti 20 % oprávněných voličů zvítězila Strana fialových triček, která získala nadpoloviční většinu hlasů. Vláda byla sestavena výhradně z členů Strany fialových triček. Která z následujících možností nejpřesněji popisuje legitimitu a legalitu této vlády z pohledu politologické teorie?

- (A) **vláda je legální a legitimní**
(B) vláda je nelegální a nelegitimní
(C) **vláda je legální a nelegitimní**
(D) vláda je nelegální a legitimní

30.

Koho volí přímo občané ČR při komunálních volbách?

- (A) jen starostu
(B) **jen obecní zastupitelstvo**
(C) jen radu kraje
(D) všechny uvedené

31.

1. Právní osobnost (právní subjektivita) je způsobilost mít svá práva a povinnosti.
2. Svěprávnost je plná způsobilost samostatně právně jednat, vlastním jednáním nabývat práva a povinnosti, tedy být odpovědný za své jednání.
3. Způsobilost k protiprávnímu jednání je způsobilost nést právní odpovědnost za své protiprávní jednání.

Které z uvedených typů způsobilosti **nemohou** být v průběhu života fyzické osoby nijak omezeny?

- (A) **jen 1.**
(B) jen 2.
(C) jen 3.
(D) jen 2. a 3.

32.

Které z následujících lidských práv je podle Listiny základních práv a svobod absolutně neomezitelné?

- (A) právo vlastnit majetek
(B) nedotknutelnost obydlí
(C) svoboda projevu
(D) **právo nebýt mučen nebo podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení**

33.

Co se rozumí suspenzivním právem veta?

- (A) **prezidentovo veto zákona mohou poslanci přehlasovat**
(B) prezident může definitivně zamítnout zákon schválený senátem
(C) senát může zamítnout zákon projednaný v poslanecké sněmovně
(D) poslanecká sněmovna může zamítnout návrh zákona podaný senátem

34.

Pan Kramlíčka se rozhodl koupit si postarší, ale zachovalý rodinný vůz od pana Táhlíka, peníze na něj si půjčil od kamaráda Bláhovce. Písemnou smlouvu, na základě které pan Bláhovec půjčí panu Kramlíčkovi 350 000 Kč, pak nechají ověřit u notáře pana Rezkatého. Smlouvu vyhotoví ve třech stejnopisech, každá ze smluvních stran obdrží po jednom a poslední stejnopis bude uložen na bezpečném a profesionálně střeženém místě, v trezoru v úschovně u pana Ostříže.

Kdo je v daném případě (v uvedeném smluvním vztahu) věřitelem?

- (A) pan Kramlíčka
(B) pan Táhlík
(C) **pan Bláhovec**
(D) pan Ostříž

2. Stát a právo

35.

Občanský zákoník detailně upravuje práva a povinnosti účastníků při prodeji v obchodě. Na kterou z následujících možností však **nemá** kupující ze zákona právo?

- (A) Na výměnu zboží v případě zjištění odstranitelné vady.
- (B) Na odstranění odstranitelné vady zjištěné u použitého zboží.
- (C) Na odstoupení od smlouvy (navrácení peněz) v případě zjištění neodstranitelné vady u použitého zboží.
- (D) **Na výměnu nepoužitého zboží do 3 měsíců od nákupu bez udání důvodu.**

36.

Zvláštním druhem _____ je blokové řízení. V tomto řízení lze projednat _____, pokud jsou splněny následující podmínky: skutek je spolehlivě zjištěn, pachatel nestačí domluva a pachatel je ochoten pokutu zaplatit na místě. Pokud jsou všechny podmínky splněny a v blokovém řízení je uložena pokuta, nelze se již proti tomuto rozhodnutí odvolat.

Kterou z následujících dvojic pojmů je nutno (v daném pořadí) doplnit na vynechaná místa v uvedeném textu, aby byl věcně správný?

- (A) příkazního řízení; penále
- (B) **řízení o přestupku; přestupek**
- (C) správního řízení; nezaviněné pochybení
- (D) trestního řízení; méně závažný nedbalostní trestný čin

37.

Pan Jakub z obce Zlatníky si koupil drahý motocykl, jehož zásluhou se stal v místní obci a jejím okolí velmi populární osobností. Přítel pana Jakuba pan Vladimír z nedaleké obce Závist mu však jeho oblibu nepřál a dohodl se s nedávno z vězení propuštěným recidivistou panem Hrůzou, že vytvoří podmínky a ve vhodný okamžik mu dá pokyn, aby mohl motocykl nepozorovaně odcizit. Pan Hrůza ale připravovanou akci neprodleně ohlásil na policii.

Kterým z následujících způsobů by měly postupovat orgány činné v trestním řízení?

- (A) vyslechnou a obviní z přípravy trestného činu pana Hrůzu
- (B) vyslechnou a obviní z přípravy trestného činu společně pana Vladimíra i pana Hrůzu
- (C) protože nedošlo k naplnění skutkové podstaty, neobviní nikoho
- (D) **vyslechnou a obviní z přípravy trestného činu pana Vladimíra**

38. Na základě rozhodnutí NOK byly uznány dvě správné odpovědi.

Který z následujících trestů **nemohl** soud v daných případech udělit?

- (A) **Nezaměstnaný pan Vrecko, držitel českého a slovenského občanství, byl za kapesní krádeže na 10 let vyhoštěn z ČR.**
- (B) **Řidič z povolení pan Rychlý byl ve svých 20 letech odsouzen k 200 hodinám veřejně prospěšných prací za krádež a neoprávněné řízení motorového vozidla, které spáchal v 17 letech.**
- (C) Major Zelený byl za trestné činy únosu a vydírání odsouzen k odnětí svobody na 8,5 roku nepodmíněně, dále ke ztrátě vojenské hodnosti a státního vyznamenání „Za statečnost“.
- (D) Penzista Ing. Chudárek byl v 66 letech odsouzen k odnětí svobody na 5 let nepodmíněně za rozsáhlou zpronevěru, které se dopustil před 2 lety jako spoluvlastník s.r.o.

39.

Manželům Jiřině a Petrovi se narodila dcera Anežka. První dva roky čerpala rodičovskou dovolenou paní Jiřina, ale třetí rok chtěl čerpat tuto dovolenou pan Petr. Jeho zaměstnavatel mu však řekl, že jestliže na rodičovskou dovolenou nastoupí, nemůže mu garantovat, že se bude moci do firmy vrátit. Je takovéto jednání Petrova zaměstnavatele v souladu s platnými ustanoveními zákoníku práce?

- (A) Ano, možnost zachování pracovního poměru rodiče na rodičovské dovolené byla před více než deseti lety zrušena.
- (B) Ano, Petr by navíc měl po dobu rodičovské dovolené nárok nejen na rodičovský příspěvek, ale i na podporu v nezaměstnanosti.
- (C) Ne, takové jednání je možné jedině s písemným souhlasem místně příslušného úřadu práce.
- (D) **Ne, takové jednání není v souladu se zákoníkem práce.**

40.

Který z následujících úřadů má v pravomoci (mimo jiné) zkoumání monopolů a kartelů?

- (A) Česká obchodní inspekce
- (B) **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**
- (C) Státní úřad inspekce práce
- (D) Nejvyšší kontrolní úřad

3. Hospodářství a svět

41.

V průběhu procesu evropské integrace převládla tzv. neofunkcionalistická cesta integrace, která uznává, že regionální integrace v jedné oblasti vyvolává prostřednictvím tzv. přelévání tlak na další integraci ve světě. „Otcové zakladatelé“ evropské integrace Jean Monnet a Robert Schuman byli však zastánci jiného integračního přístupu. O který z následujících přístupů se jedná?

- (A) funkcionalismus
- (B) **federalismus**
- (C) nacionalismus
- (D) globalismus

42.

Které z následujících tvrzení o předsednictví České republiky ve vrcholných institucích EU je pravdivé?

- (A) ČR předsedala Radě EU v roce 2004, a premiér Vladimír Špidla se tak stal dočasným předsedou Rady EU a Evropské komise.
- (B) **ČR předsedala Radě EU v roce 2009, a premiér Mirek Topolánek se tak stal dočasným předsedou Evropské rady.**
- (C) Za ČR předsedal Radě EU Petr Fiala, který byl navržen Komisí a schválen Evropským parlamentem na období 2020–2022.
- (D) ČR v Radě EU nikdy nepředsedala, předsednictví je vyhrazeno pouze zakládajícím státům EHS – Francii, Německu, Itálii a státům Beneluxu.

43.

Hlavní funkcí Účetního dvora je kontrolovat, zda je rozpočet EU řádně naplňován – tj. zda jsou příjmy a výdaje EU zákonné a řádné, a zajišťovat řádné rozpočtové hospodaření. Jeho práce je tedy zárukou efektivního a otevřeného fungování systému EU.

Co vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Jedinou funkcí Účetního dvora je kontrolovat rozpočet EU a jeho efektivnost.
- (B) Účetní dvůr kontroluje, zda jsou příjmy a výdaje EU efektivní.
- (C) **Hlavní funkcí Účetního dvora je kontrolovat hospodaření EU.**
- (D) Účetní dvůr provádí kontrolu hospodaření EU alespoň jedenkrát ročně a o této kontrole musí být vyhotoven zápis.

44.

Tento vrcholný orgán Evropské unie se schází několikrát ročně za účasti politických špiček jednotlivých států (především hlav států a předsedů vlád) a předsedy Evropské komise. Rozhoduje o nejzávažnějších politických a ekonomických otázkách a vymezuje směry, kterými se má Unie ubírat. Lisabonská smlouva zřídila funkci stálého předsedy tohoto orgánu, který je volen na 2,5 roku.

O které z následujících institucí Evropské unie se hovoří v uvedeném textu?

- (A) o Evropské komisi
- (B) **o Evropské radě**
- (C) o Evropském parlamentu
- (D) o Radě Evropské unie

45.

Která trojice představuje země, jež jsou členy EU, přesto nevstoupily do Evropské měnové unie a používají vlastní měnu?

- (A) Irsko, Portugalsko, Norsko
- (B) **Dánsko, Maďarsko, Švédsko**
- (C) Island, Švýcarsko, Finsko
- (D) Rumunsko, Řecko, Slovinsko

46.

Ve kterém roce a na základě které smlouvy vznikla Evropská unie – mezinárodní organizace s tímto názvem?

- (A) v roce 1950 na základě Schumanovy deklarace
- (B) v roce 1958 na základě Římských smluv
- (C) v roce 1985 na základě Schengenské dohody
- (D) **v roce 1993 na základě Maastrichtské smlouvy**

47.

Edvard Beneš byl významným československým politikem, který měl zásadní vliv na mezinárodní politiku Československa během a po první světové válce. V čem spočívala činnost Edvarda Beneše v uvedeném období?

- (A) vedl československé legie v boji za nezávislost
- (B) **byl hlavním architektem zahraniční politiky nové republiky a zastupoval Československo na mírových jednáních**
- (C) zastával post exilového prezidenta až do návratu Tomáše G. Masaryka do vlasti
- (D) vedl zásadní ekonomické reformy v nově vzniklém státě

3. Hospodářství a svět

48.

Která z následujících možností představuje společnou charakteristiku osob Konráda Henleina, Franze Karmasina a Karla H. Franka?

- (A) Jde o významné představitele německého nacionalistického hnutí v Čechách a na Slovensku.
- (B) Všichni jsou původně učitelé tělocviku z Liberce a představitelé německého tělovýchovného hnutí.
- (C) Jsou to zakladatelé Sudetoněmecké strany SdP, v jejímž čele stál Konrád Henlein.
- (D) Všichni jsou zkrachovalí knihkupci z Karlových Varů, kteří se posléze stali vrcholnými představiteli Sudetoněmecké strany (SdP).

49.

Je logické, že Spojené státy by měly učinit cokoliv, co umožní návrat k normálnímu hospodářskému zdraví ve světě, bez něhož nemůže být politické stability a zajištěn mír. Naše politika není namířena proti žádné zemi nebo doktríně, ale proti hladu, chudobě, zoufalství a chaosu. Jejím účelem by mělo být oživení hospodářství ve světě tak, aby to umožnilo vznik politických a sociálních podmínek, v nichž mohou existovat svobodné instituce. Taková pomoc, jak jsem přesvědčen, nesmí být dílčí. Jakákoliv pomoc, kterou americká vláda může poskytnout, by se v budoucnu měla projevit jako lék a ne jako nějaké dočasné zmírnění. Každá vláda, která je ochotná pomáhat při plnění úkolu obnovy, nalezne plnou podporu vlády Spojených států.

Která z následujících možností označuje událost poprvé nastíněnou v uvedeném projevu z roku 1947?

- (A) Eisenhowerova doktrína
- (B) Marshallův plán
- (C) Trumanova doktrína
- (D) založení Organizace spojených národů

50.

Který z následujících států se v období 1933–1939 nestal agresorem vůči některému ze států mezinárodního společenství?

- (A) Itálie
- (B) SSSR
- (C) Španělsko
- (D) Japonsko

51.

1. noc dlouhých nožů
2. požár Reichstagu
3. zisk funkce kancléře
4. zmocňovací zákon

Jistý neúspěšný rakouský malíř se rozhodl získat v meziválečném Německu absolutní moc. To se mu po sérii nejrůznějších událostí skutečně povedlo. Která z následujících možností správně označuje chronologické pořadí uvedených událostí?

- (A) 1 – 2 – 4 – 3
- (B) 3 – 2 – 4 – 1
- (C) 4 – 1 – 2 – 3
- (D) 3 – 1 – 2 – 4

52.

Ve druhé světové válce si armády vyzkoušely hned několik nových zbraní i druhů vojsk. Jedním z nich byli výsadkáři, kteří na operační úrovni představují pro nepřítele nepříjemný dynamický prvek. Která z následujících možností obsahuje pouze bitvy a operace, jež prosluly masivním nasazením výsadkového vojska?

- (A) obrana Tobruku, operace Mořský lvoun v jižní Anglii, bitva o Berlín
- (B) obrana Tobruku, bitva u Midway, operace Tajfun u Moskvu
- (C) dobytí Kréty, operace Overlord v Normandii, operace Market Garden u Arnhemu
- (D) dobytí Kréty, operace Anthropoid v Protektorátu, operace Tajfun u Moskvu

53.

Stalin odvrhl leninskou metodu přesvědčování a výchovy a přešel z pozic ideového boje na cestu administrativního potlačování, na cestu hromadných represí, na cestu teroru. Stále rozsáhleji a tvrději jednal prostřednictvím trestních orgánů a často při tom porušoval všechny existující normy morálky a sovětské zákony.

Která z následujících možností správně označuje text, z něhož uvedený úryvek pochází?

- (A) Jedná se o závěr Komise pro vyšetřování zločinů komunismu vydaný v roce 1993.
- (B) Jedná se o část tajného projevu, který nejužšímu sovětskému vedení přednesl Nikita Chruščov.
- (C) Jedná se o odtajněné odposlechy pořizené CIA z tzv. Warrenovy komise.
- (D) Jedná se o část projevu, ve kterém se snažil udržet u moci Erich Honecker.

3. Hospodářství a svět

54.

Geopolitická rivalita mezi USA a SSSR trvala od konce 2. světové války a byla symbolicky ukončena až v roce 1989 při summitu na Maltě. Která z následujících dvojic vrcholných představitelů obou velmocí deklarovala na uvedeném summitu ukončení vzájemné rivality?

- (A) George Bush ml. a Konstantin U. Černěnko
- (B) Jimmy Carter a Boris N. Jelcin
- (C) Bill Clinton a Leonid I. Brežněv
- (D) **George Bush st. a Michail S. Gorbačov**

55.

V zemi Alfa činí celkový HDP 100 mld. jednotek a počet obyvatel je 50 mil. V zemi Beta činí celkový HDP 200 mld. jednotek a počet obyvatel je 10 mil. V zemi Gama činí celkový HDP 50 mil. jednotek a celkový počet obyvatel je 30 mil. Údaje jsou ke konci roku 2024. Ve které z uvedených zemí je nejvyšší životní úroveň při zohlednění podílu HDP na obyvatele?

- (A) jen v zemi Alfa
- (B) **jen v zemi Beta**
- (C) jen v zemi Gama
- (D) jen v zemích Alfa a Beta

56.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje proces označovaný jako *odliv mozků*?

- (A) snižující se úroveň školství
- (B) zhoršující se schopnost analytického myšlení studentů
- (C) **migrace vysoce kvalifikovaných odborníků**
- (D) dopad využívání moderních technologií na úroveň znalostí studentů

57.

Kdy nastává v ČR rozpočtové provizorium?

- (A) když návrh státního rozpočtu není podepsán prezidentem
- (B) když návrh zákona o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok není schválen Poslaneckou sněmovnou do 30. listopadu předchozího rozpočtového roku
- (C) když se státní finance ocitnou v trvalém schodku
- (D) **když návrh zákona o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok není schválen Poslaneckou sněmovnou před 1. lednem rozpočtového roku**

58.

Která z následujících možností označuje hlavní antidumpingové opatření státu?

- (A) **zavedení nebo zvýšení cla**
- (B) zvýšení dovozních kvót
- (C) připojení země do zóny volného obchodu
- (D) zvýšení domácích daní

59.

Co nebo kdo je nejvyšším orgánem akciové společnosti?

- (A) **valná hromada**
- (B) předseda dozorčí rady
- (C) předseda představenstva
- (D) generální ředitel

60.

Která z následujících možností **není** dle klasické ekonomické teorie regulací volného trhu?

- (A) zákon o minimální mzdě
- (B) **obchodování cenných papírů na burze**
- (C) emise nových bankovek do oběhu
- (D) monopol v určitém odvětví

Použité zdroje:

- úloha 9: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden
- úloha 15: NIETZSCHE, Friedrich. *Tak pravil Zarathustra*. Votobia, 1992.
- úloha 16: HERAKLEITOS. *Řeč o povaze bytí*. Herrmann a synové, 1993.
- úlohy 17–18: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden
- úlohy 19–20: BACON, Francis. *The Works of Francis Bacon: In praise of Knowledge*. London, 1825.
- úloha 22: HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. Aleš Čeněk, 2008.
- úloha 49: VESELÝ, Zdeněk. *Světová politika 20. století v dokumentech*. Praha, 2000.
- úloha 53: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden

